Latvija pilnībā izpildījusi Atveseļošanas fonda plāna mērķus un iesniegusi EK noslēdzošo maksājuma pieprasījumu 503,7 miljonu eiro saņemšanai

LR FM

2026.gada 30. septembrī, Finanšu ministrija (FM) iesniegusi Eiropas Komisijai (EK) pēdējo un apjomīgāko no pieciem Atveseļošanas fonda (AF) maksājuma pieprasījumiem par noslēdzošajā posmā izpildītiem 56 reformu un investīciju rādītājiem. Pēc EK izvērtējuma un rādītāju izpildes apstiprināšanas valsts budžetā šā gada nogalē paredzēts saņemt 503,7 miljonus eiro. Izpildot vairākos posmos visus 187 AF plānā noteiktos reformu un investīciju rādītājus, Latvija līdz ar noslēdzošo maksājumu būs piesaistījusi 100% no tai pieejamā AF finansējuma jeb 1,97 miljardus eiro.

"Atveseļošanas fonda plānā paredzēto reformu un investīciju mērķu pilnīga sasniegšana saspringtos termiņos un globālās nenoteiktības apstākļos un savlaicīga noslēdzošā maksājuma pieprasījuma iesniegšana EK ir nozīmīgs Latvijas iestāžu un projektu īstenotāju veikums. Valsts budžetā līdz šim saņemti gandrīz 1,5 miljardi eiro, un pēc Eiropas Komisijas izvērtējuma un apstiprinājuma līdz gada beigām paredzēts saņemt vēl 503,7 miljonus eiro un līdz ar to visu Latvijai pieejamo 1,97 miljardu eiro AF finansējumu. Latvija šo finansējumu izmantojusi nozīmīgu reformu īstenošanai un investīcijām prioritārās un iedzīvotājiem svarīgās jomās - no ieguldījumiem slimnīcās un skolās līdz pieejamiem mājokļiem un industriālajiem parkiem reģionos", norāda FM valsts sekretāre Baiba Bāne.

AF plāna noslēdzošajā posmā galvenie uzdevumi bija apjomīgu infrastruktūras projektu īstenošana un atsevišķu reformu pabeigšanai nepieciešamo pasākumu ieviešana. Paredzams, ka tuvākajos gados ar AF un valsts budžeta atbalstu īstenoto projektu un reformu praktiskie ieguvumi kļūs arvien jūtamāki iedzīvotāju ikdienā un tautsaimniecības nozarēs.

Piemēram, transporta jomā investīcijas dzelzceļa elektrificētā tīkla modernizācijā un attīstībā aptver 100 kilometrus dzelzceļa līniju, tostarp Rīga-Zemitāni, Rīga-Sloka un Zasulauks-Bolderāja. Rīgas metropoles transporta infrastruktūras uzlabošanai iegādāti 17 elektroautobusi un izbūvētas septiņas to uzlādes stacijas. Jaunie elektroautobusi aizstāj aptuveni 20 gadus kalpojušus dīzeļautobusus, nodrošinot pasažieriem klusāku un ērtāku pārvietošanos. Izveidoti arī astoņi mobilitātes punkti Rīgā, Saulkrastos un Carnikavā, pagarinātas tramvaja un trolejbusa līnijas un uzlaboti 52 kilometri veloinfrastruktūras Rīgā un Pierīgā. Savukārt sabiedriskā transporta reformas ietvaros pārskatīts maršrutu tīkls, saskaņots reģionālo autobusu un vilcienu maršrutu kustības grafiks Rīgas metropoles areālā un vienotas biļetes pilotprojekts Rīgas sabiedriskajam transportam un vilcieniem.

Apjomīgi infrastruktūras ieguldījumi veikti arī citās jomās. Ar AF atbalstu Alūksnē, Alsungā, Daugavpilī, Liepājā, Līvānos, Madonā, Salacgrīvā, Talsos un Viļānos pabeigti deviņi gandrīz nulles enerģijas patēriņa katastrofu pārvaldības centri. Tajos vienuviet apvienotas katastrofu pārvaldībā iesaistītās institūcijas, stiprinot dienestu reaģētspēju un iedzīvotāju drošību. Šie deviņi centri ir daļa no kopumā 19 katastrofu pārvaldības centru būvniecības.

Noslēdzošajā posmā pabeigti arī pēdējie darbi pretplūdu infrastruktūras atjaunošanai un pārbūvei. Tādējādi kopumā visā Latvijā atjaunoti un pārbūvēti 22 valsts meliorācijas sistēmu objekti, ietverot deviņas sūkņu stacijas, piemēram, Talsu, Ventspils un Mārupes novados, 12 aizsargdambji, tostarp Dienvidkurzemes, Ogres, Rēzeknes un Jelgavas novados, kā arī Meirānu kanāls Madonas novadā. Atjaunotā infrastruktūra pasargā no plūdiem vairāk nekā 12 500 iedzīvotāju un 5900 hektāru polderu teritorijas, kur applūšanas gadījumā zaudējumi sliktākajā scenārijā pārsniegtu 75 miljonus eiro.

Savukārt enerģētikas jomā modernizēti elektroenerģijas pārvades un sadales tīkli, izbūvējot vai rekonstruējot 110 kilovoltu apakšstacijas Kuldīgā un Ādažos, palielinot sadales sistēmas jaudu par vairāk nekā 100 megavatiem un izbūvējot 230 kilometrus kabeļlīniju.

Veselības aprūpē uzlabota infrastruktūra un aprīkojums 15 universitāšu, reģionālajās un specializētajās slimnīcās un 40 sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzējiem. Piemēram,

augustā Bērnu slimnīcā atklāts jaunais Neiropsihiskās attīstības centrs un Simulāciju mācību telpa, kā arī renovētais Operāciju bloks. Savukārt Rīgas Austrumu klīniskajā universitātes slimnīcā akreditēts pirmais vēža centrs Latvijā, iekļaujoties Eiropas vēža centru tīklā. Akreditācijas prasību izpildei izstrādāti un ieviesti vairāk nekā 30 onkoloģisko pacientu aprūpes ceļi.

Nevienlīdzības mazināšanai uzbūvēti 300 zemas īres maksas dzīvokļi, nodrošināta vides pieejamība vairāk nekā 60 valsts un pašvaldību ēkās un pielāgoti vairāk nekā 200 mājokļi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Izveidotas 20 ēkas ar vairāk nekā 300 jaunām ilgstošas aprūpes vietām senioriem, nodrošinot ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpi. Savukārt Jelgavā izbūvēti vairāk nekā 100 energoefektīvi un pilnībā aprīkoti pieejamas īres maksas dzīvokļi, izmantojot Latvijā ražotas koka moduļu konstrukcijas.

Ar AF atbalstu aizdevumu, garantiju, inovāciju un digitālās transformācijas programmās veicināta uzņēmumu attīstība un eksportspēja. Piemēram, “Aerones Engineering” un “Intelitech” izveidojuši robotizētu vēja turbīnu inspekcijas rīku, bet “Latvijas Pasts” un “Fazer Latvija” modernizējušas darbības procesus.

Noslēdzošajā AF posmā īstenoti arī augstākās izglītības reformas noslēdzošie pasākumi, pabeidzot nepieciešamā normatīvā regulējuma izstrādi un ieviešanas jautājumu sakārtošanu. Reforma paredz uz rezultātiem vairāk orientētu augstskolu finansēšanas modeli, jaunu augstskolu akreditācijas kārtību un vienotus akadēmiskās un pētniecības karjeras principus. Tāpat ar AF atbalstu vairāk nekā 20 vispārējās izglītības iestādēs 12 pašvaldībās uzlabota mācību vide un nodrošināts mūsdienīgs aprīkojums, veicinot kvalitatīvākas izglītības pieejamību reģionos.

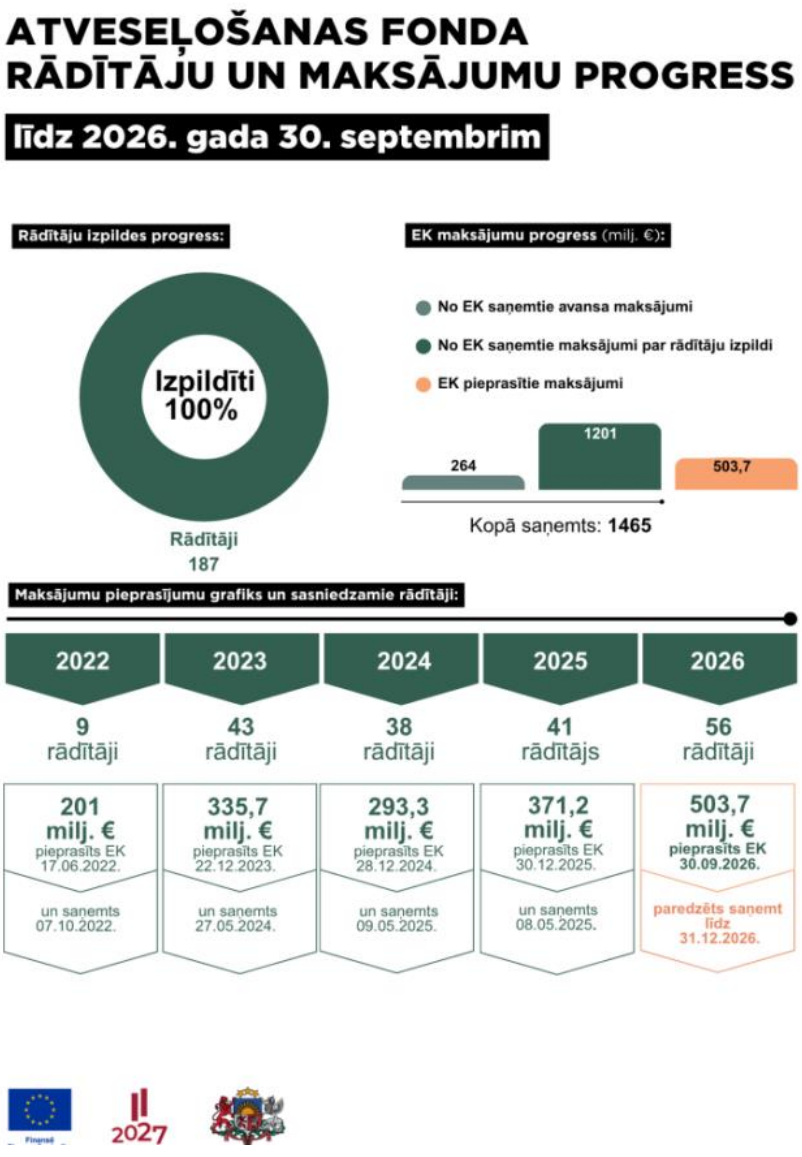
Jau ziņots, ka 31. augustā noslēdzās AF plānā noteikto reformu un investīciju rādītāju izpildes termiņš un atbildīgās ministrijas ziņoja par visu to atbildībā esošo mērķu sasniegšanu. Septembrī FM apkopoja atbildīgo iestāžu iesniegto rādītāju izpildi apliecinošo dokumentāciju un sagatavoja noslēdzošo maksājuma pieprasījumu iesniegšanai EK.

Lai ES dalībvalstis saņemtu AF maksājumus no EK, tām jāīsteno AF plānā noteiktās reformas un investīcijas un jāsasniedz ar tām saistītie rādītāji. Šā gada 8. maijā Latvija saņēma ceturto jeb pirmspēdējo AF maksājumu 371,2 miljonu eiro apmērā. Līdz ar to

Latvija no kopējā 1,97 miljardu eiro AF piešķīruma valsts budžetā līdz šim saņēmusi gandrīz 1,5 miljardus eiro jeb 75%.

Kopumā no 2022. līdz 2026. gada septembrim Latvijā saskaņā ar AF plānu īstenoti 187 rādītāji klimata un enerģētikas, transporta infrastruktūras, digitālās transformācijas, nevienlīdzības mazināšanas, inovāciju un zinātnes, veselības un likuma varas stiprināšanas jomā.

AF ir daļa no ES ekonomikas atveseļošanas plāna *(NextGenerationEU)*, kas tika izveidots pēc Covid-19 pandēmijas. Tā finansējums paredzēts reformām un investīcijām, kas palīdz stiprināt ekonomiku un tās noturību ilgtermiņā. Vairāk par AF īstenotajiem projektiem skatīt [ES fondu mājaslapā.]

ATVESEĻOŠANAS FONDA INVESTĪCIJU IEGUVUMI

piemēri Latvijā 2021-2026*

** 2026. gada 6 mēnešos*

- Ietaupīti **~118 313 MWh** primārās enerģijas gadā, veicot energoefektivitātes uzlabojumus. Tik vidēji gadā elektroenerģijas patērē ~16 700 Latvijas mājsaimniecību.

- Uzstādīta ~ **80 MW** atjaunojamās enerģijas jauda. Pietiekami, lai segtu, piemēram, Jelgavas elektroenerģijas jaudas pieprasījumu pīķa slodzes laikā.

- **11 323** atbalstu saņēmuši mazie, vidējie un lielie uzņēmumi.

- **9 706** uzņēmumi saņēmuši atbalstu digitālo risinājumu izstrādei vai ieviešanai.

- **426 732** cilvēki izmantojuši jaunus un uzlabotus publiskos digitālos pakalpojumus.

- **296 349** apmācības
- piedalījušies cilvēki.

- **17 434** jaunieši vecumā no 15-29 gadiem piedalījušies apmācībās.

- **20 408** cilvēki saņēmuši nodarbinātības vai darba meklēšanas atbalstu.

- Pētniecībā/zinātnē ieguldījums **442 (pilnslodzes)** pilna laika ekvivalenta darbā.

- **1 728 374** cilvēkiem iespējams saņemt pakalpojumus modernizētajās veselības aprūpes iestādēs.

- **77 686** Latvijas iedzīvotāju pasargās plūdu un citu klimata katastrofu riska mazināšanas pasākumi.

- **2 602** mājokļi ar piekļuvi augstas veiktspējas internetam.

- *Klimats un enerģētika (t.sk. REPowerEU)*
- *Digitālā transformācija*
- *Ekonomikas transformācija*
- *Veselība*